

Samenwerking tussen politie- en sociale inspectiediensten

Kristof Salomez

Inhoudstafel

1, **Sociale Inspectiediensten:**

1,1, Wie? Verschillende inspectiediensten en hun materiële bevoegdheid

1,2, Wat? Dubbele hoedanigheid van sociaal inspecteurs

1,3, Hoe? Bevoegdheden in SSWB

2, **Samenwerking met de politiediensten**

2,1, Bestuurlijke politie of gerechtelijke politie

2,2, Verschillende vormen van samenwerking

2,2,1, Bijstand gevorderd door Inspectie

2,2,2, Opdracht OM of OR

2,2,3, Arro-cel

2,2,4, MOTEM

Sociale inspectiediensten

1,1, De verschillende sociale Inspectiediensten en hun materiële bevoegdheden

- Toezicht op de sociale wetten (FOD WASO)
 - **TSW:** Onderzoek naar naleving arbeidsrecht (looninbreuken, zwartwerk (sociale documenten en Dimona), verboden terbeschikkingstelling)
 - **TSW Vervoer:** onderzoek specifiek betreffende transportsector (Vervoer van goederen over de weg) inz. buitenlandse firma's
 - **TSW Posted Workers** (voorheen TSW Netwerk, COVRON): Onderzoek naar naleving Belgisch arbeidsrecht ten aanzien van buitenlandse werknemers (= werknemers op payroll van buitenlandse werkgever)
 - Bepaling toepasselijk arbeidsrecht
 - Onderzoek naleving Belgisch arbeidsrecht
- OPM: TSW is ook bevoegd voor mensenhandel (art. 81 Vreemdelingenwet)

1,1, De verschillende sociale Inspectiediensten en hun materiële bevoegdheden

- Inspectie RSZ
 - **RSZ-Inspectie**: onderzoek naar de naleving van de werkgeversverplichtingen op het vlak van socialezekerheid
 - Zwartwerk (Dimona) kwartaalaangifte RSZ (Dmfa), betaling van RSZ-bijdragen
 - **GOT** (grensoverschrijdende tewerkstelling)
 - Bepaling van het toepasselijk Socialezekerheidsrecht tav buitenlandse werknemers
 - Onderzoek naar de naleving van het Belgische SZR
- OPM: RSZ-inspectie is ook bevoegd voor MH (art. 81 Vreemdelingenwet)

1,1, De verschillende sociale Inspectiediensten en hun materiële bevoegdheden

- **Regionale Inspectiediensten :**
 - Buitenlandse arbeidskrachtenwet (toelating om te werken in België door derdelanders)
 - Onwettige uitbating van uitzendkantoor (verwant aan verboden terbeschikkingstelling)

1,1, De verschillende sociale Inspectiediensten en hun materiële bevoegdheden

- **Inspectie RSVZ (OISZ):**

- Onderzoek schijnzelfstandigheid, ook al houdt de vaststelling van schijnzelfstandigheid in dat de werkgeversverplichtingen inzake SZ niet werden nageleefd (bev. RSZ)
 - Let op: Inspectie RSVZ is niet bevoegd voor DIMONA
- Onderzoek naleving verplichtingen zelfstandigen in het raam KB nr. 38 (aansluiting SVF)

OPM: RSVZ inspectie is ook bevoegd voor mensenhandel (art. 81 Vreemdelingenwet)

1,1, De verschillende sociale Inspectiediensten en hun materiële bevoegdheden

- **Inspectie RVA (OISZ):**
 - Onderzoek naar naleving werkloosheidsreglementering door werkloze en door de werkgever:
 - Cumul werken en stempelen – volledige werkloosheid en tijdelijke werkloosheid,
 - Domiciliefraude,
 - Zwartwerk (RVA Inspectie is bevoegd voor DIMONA)

1,1, De verschillende sociale Inspectiediensten en hun materiële bevoegdheden

- **Toezicht Welzijn op het werk (FOD WASO)**
 - Arbeidsveiligheid en gezondheid (o.m. na ernstig arbeidsongeval)
 - Pesterijen, geweld en OSG op het werk

Inspectie RIZIV:

Onderzoek mbt specifieke materies:

- Geneeskundige verstrekkingen,
- Arbeidsongeschiktheid
 - Werken en uitkering
 - Domiciliefraude (eerder via lokale politie die wordt gevat door klacht van RIZIV)

2, Dubbele 'hoedanigheid' van sociaal inspecteurs

1, Administratieve controle

- Optreden buiten enig redelijk vermoeden van een strafbaar feit (bv. controle nieuwe werkgever)

2, Strafonderzoek

Opsporen van misdrijven, hun daders en de bewijzen alsmede van alle gegevens die dienstig zijn voor uitoefening SV

- Op eigen initiatief (bv. op basis van een klacht of fraude-indicatoren obv datamining)
- Op vordering van OM (art. 28ter §3 lid 3 Sv)
- Op vordering van OR (art. 56§2 lid 3 Sv)

2, Dubbele 'hoedanigheid' van sociaal inspecteurs

2, Strafonderzoek

DUS: SI verrichten daden van gerechtelijke politie (art. 8 SV) en dus vzw niet hoedanigheid OGP, functioneel te beschouwen als agenten van gerechtelijke politie (zie in zelfde zin Cass. 24/03/2020 mbt duanebeambten)

Sociaal Inspecteurs kunnen bekleed worden met de hoedanigheid van OGP (art. 50 SSWB) MAAR nooit uitgevoerd. Wijziging door Wet 15/05/2024, doch onduidelijk maar voorlopig praktisch niet relevant

Sociaal inspecteurs die optreden als OGP of als agent van Gerechtelijke politie zijn geen politieambtenaren -> WPA niet van toepassing

2, Dubbele 'hoedanigheid' van sociaal inspecteurs

Ingevolge dubbele 'hoedanigheid' -> ruime appreciatiebevoegdheid van de sociaal inspecteurs igv inbreuken (art. 21 SSWB):

- Inlichtingen en adviezen verstrekken
- Waarschuwing geven (niet mogelijk indien op vordering OM of OR)
- Regularisatietermijn (niet mogelijk indien op vordering OM of OR)
- Maatregelen ter bescherming van veiligheid/gezondheid
- Kennisgeving hoofdelijke aansprakelijkheid
- Proces-verbaal

3, Onderzoeksmachten sociaal inspecteurs

Onderzoeksmachten zijn bepaald in SSWB:

- Ongeacht de aard van het optreden:
 - Administratief
 - Strafrechtelijk op eigen initiatief
 - Strafrechtelijk op vordering van OM of OR (itt bv. Milieuinspectie)
 - *“Hij (OR of OM) kan inspectie vorderen om **in het kader van hun bevoegdheden**, alle voor het onderzoek noodzakelijke handelingen te volbrengen.”* (art. 56 §2 lid 3 SV, art. 28ter Sv)
 - ! Moet wel kaderen in gerechtelijk of opsporingsonderzoek: BV geen opdracht aan TWW om passende maatregelen te nemen (art. 43 SSWB)

3, Onderzoeksmachten sociaal inspecteurs

Inspectie kan ook wanneer wordt opgetreden op vordering van OM of OR, zuiver administratieve maatregelen nemen los van het strafonderzoek: BV veiligheidsmaatregelen lopende een strafonderzoek n.a.v. dodelijk arbeidsongeval -> beroepsmogelijkheid bij VZ arbrb zoals in kortgeding (geen Franchimont)

Belangrijkste onderzoeksmachten:

- Visitatie (art. 23 en 24 SSWB)
- Verhoor (art. 27 SSWB)
- Doen voorleggen en opsporen van informatiedragers met sociale gegevens (art. 28 SSWB)
- Informatiezoeking? (art. 31 SSWB)
- Beslag en verzegeling (art. 35 en 38 SSWB)
- Vaststellingen door beeldmateriaal (art. 39 SSWB)

3, Onderzoeksmachten sociaal inspecteurs

Visitatie (art. 23 en 24 SSWB) <-> huiszoeking

- Waar?:
 - arbeidsplaatsen of plaatsen waarvan inspectie redelijkerwijze kan vermoeden dat er personeel werkt,
 - Bewoonde ruimten mits machtiging OR
- Wat?
 - Binnen gaan ('betreden van')
 - Verschil met huisbezoek
 - Verschil met huiszoeking (geen fysieke dwang (?), geen zoeking in bewoonde ruimten)
- Wanneer?
 - Elk ogenblik van de dag of van de nacht (bijzondere motivering bij machtiging 's nachts)
- Beperkingen? Geen zoeking –geen informaticabev. in bewoonde ruimten
- **Quid bijstand politie?**

3, Onderzoeksmachten sociaal inspecteurs

Doen voorleggen en opsporen van informatiedragers met sociale gegevens en wettelijk verplichte gegevens (art. 28 SSWB):

- Sociale gegevens = alle gegevens nodig voor toepassing sociale wetgeving DUS niet enkel sociale documenten in zin KB nr. 5 (*bv ook agenda met (zwarte) werkuren*)
- Wettelijk verplichte gegevens: hoeft niet om sociale gegevens te gaan of te zijn opgelegd door sociale wetten,
- Stap 1: voorlegging vragen
 - Indien voorlegging: GEEN zoeking
 - Indien geen voorlegging (zonder verzet) OF WG, AG of LH is afwezig en kan niet worden bereikt -> STAP 2: zoeking en opsporing (MAAR niet in bewoonde ruimte)

3, Onderzoeksmachten sociaal inspecteurs

Informaticazoeking (art. 31 SSWB) <-> **informatica- en netwerkzoeking** (39bis en 88ter Sv)

1, Betreft informatiedragers met sociale gegevens of wettelijk verplichte gegevens, (cf. art. 28 SSWB)

2, Wanneer deze gegevens toegankelijk zijn via een informaticasysteem vanuit arbeidsplaats (ongeacht waar de gegevens zich bevinden (In België of in buitenland) -> werkgever moet toegang verlenen tot deze gegevens (= equivalent van voorleggen)

3, Indien de werkgever niet voorlegt (zonder verzet) of hij is afwezig en niet bereikbaar -> zoeking in het informaticasysteem

DUS: Restrictiever dan informaticazoeking en netwerkzoeking

QUID bijstand politie (RCCU)?

3, Onderzoeksmachten sociaal inspecteurs

Beslag en verzegeling (artikel 35 en 38 SSWB) =/ beslag (35, 35bis en 35ter Sv)

- Informatiedragers met sociale gegevens en wettelijk verplichte gegevens (indien niet mogelijk eventueel kopie op drager) (art. 35 SSWB)
 - > GEEN eigendomsvereiste
 - > Finaliteit: bewijsgaring
- Andere roerende en onroerende goederen (art. 38 SSWB)
 - GEEN eigendomsvereiste
 - Finaliteit:
 - Bewijsgaring
 - Wanneer gevaar bestaat dat met deze goederen inbreuken worden voorgezet of nieuwe inbreuken worden gepleegd

Beroep? Franchimont of vz arbrb

3, Onderzoeksmachten sociaal inspecteurs

Vaststellingen door beelmateriaal (art. 39 SSWB) –

Niet beperkt wat betreft plaats en persoon, **MAAR** indien in de bewoonde ruimte -> machtiging OR

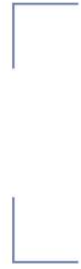
Ook mogelijk bij observatie

!

Indien meer dan 5 opeenvolgende dagen of meer dan 5 dagen per maand,

Indien gebruik technisch hulpmiddel

=>recht op privacy? (vgl regels observatie 47sexies Sv)

Samenwerking SI en politie

1, Bestuurlijke of gerechtelijke politie

Bestuurlijke politie: handhaving Openbare Orde, voorkomen van misdrijven en bescherming van goederen en personen (art. 14 WPA) -> in het raam van opdrachten bestuurlijke politie kunnen zij aanwezig zijn bij controles door SI (zelfs adm. Controle)

Gerechtelijke politie: de misdaden, de wanbedrijven en de overtredingen opsporen, de bewijzen ervan verzamelen, daarvan kennis geven aan de bevoegde overheden, de daders ervan vatten, arresteren en ter beschikking stellen van het gerecht (art. 8 Sv en 15 WPA)

Bestuurlijke en gerechtelijke politie worden uitgeoefend door de leden van federale en lokale politie.

1, Bestuurlijke of gerechtelijke politie

Politieambtenaren (Lokale en federale politie) belast met taken van gerechtelijke politie = bevoegd om sociale misdrijven op te sporen, alsook hun daders en de bewijzen ervan.

M.a.w. zijn bevoegd voor onderzoek naar sociale misdrijven -> Sociaal inspecteurs en politieambtenaren (officieren en agenten van gerechtelijke politie)

Politie: geen bevoegdheden obv SSWB - wel WPA en Sv

SI: geen bevoegdheden obv WPA – wel SSWB en Sv (vzv niet hoedanigheid OGP is vereist)

=>Bij gezamenlijk optreden moet elkeen binnen zijn bevoegdheden blijven

2, Samenwerking politie - inspectie

2,1, Bijstand politie:

- Inspectie kan bijstand politie vorderen, dit in wezen ongeacht de aard van het onderzoek (administratief of strafrechtelijk) (art. 22 SSWB)
- Inhoud “bijstand” -> niet wettelijk bepaald:
 - Ordehandhaving bij bv. visitatie (werfcontrole) – gebruik van geweld om visitatie mogelijk te maken werd gemeenzaam niet als bijstand aanzien, = bestuurlijke politie
 - Technische bijstand: inz. op vlak van informatica (RCCU)
 - Concreet:
 - SI wenst kopies te nemen van prestaties in prikklok (art. 34 SSWB) vraagt technische bijstand RCCU
 - SI wil zoeking doen in informaticasysteem of netwerk (art. 31 SSWB) en vraagt bijstand RCCU

2, Samenwerking politie - inspectie

2,1, Bijstand politie:

- Wijziging art. 23 en 24 SSWB ingevolge Wet 15/05/2024
 - SI kan beroep doen op de politie voor visitatie:
 - Draagwijdte? MvT "*Politiediensten zullen de SI toegang verlenen maar zullen niet de bevoegdheden van SI uitoefenen*" -> Politie zal dus met gebruikmaking van zijn bevoegdheden ervoor zorgen dat de SI de visitatie kan uitoefenen, maar mag zelf als zodanig niet deelnemen aan visitatie. (nog steeds bestuurlijke politie)
 - Verdere motivering in MvT, voor wetswijziging kon op basis van art 22 enkel bijstand gevraagd worden voor veiligheid. (*Parl. St. 55/3914, p. 20-21*)

2, Samenwerking politie - inspectie

2,2 : In opdracht van OM en OR

Onderscheiden opdrachten aan politie en SI

- POL: niet stelselmatige observatie, verhoor verdachte, buurtbevraging, bankonderzoek, etc.
- SI: werfcontroles, specifiek onderzoek betreffende bijdragebetaling, aangiften, minimumlonen, kostenvergoedingen, schijnzelfstandigheid, verplichtingen TW, verboden TBS etc.

Gezamenlijke opdracht: verder dan gewoon bijstand bij werfcontrole, elk binnen eigen bevoegdheden -> samenwerking SI-lokale recherche

2, Samenwerking politie - inspectie

2,3, Arrondissementscel

- > Verschillende socialeinspectiediensten en (in theorie) lokale politie (welke PZ?) Praktijk: afhankelijk van geplande actie wordt bijstand lokale politie gevraagd door OM of Inspectie
- > olv arbeidsauditeur
- > planning acties
 - > eerder eerste lijn (bv bouwcontroles, horeca, etc)
 - > verder onderzoek gebeurt door SI eventueel in SW met POL

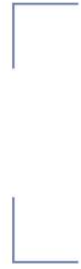

2, Samenwerking politie - inspectie

2,4, MOTEM

= gemengde onderzoeksteams FGP-SI

- > ad hoc samengesteld in functie van het dossier
- > geïntegreerde samenwerking olv OR/OM
- > elk obv eigen bevoegdheden
- > start met onderzoeksplan met vermelding doel, middelen, timing, etc.
- > grotere dossiers van georganiseerde sociale fraude (bv. Sociale dumping)
- > niet operationeel in elk arrondissement

Vragen?